PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/2227

od 14. prosinca 2021.

o izmjeni Uredbe (EU) br. 1178/2011 u pogledu zahtjeva u odnosu na helikoptere za operacije u svim vremenskim uvjetima te za osposobljavanje za instrumentalno letenje i za ovlaštenje za tip

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ([1]), a posebno njezin članak 23. stavak 1. i članak 27. stavak 1.,

budući da:

(1) U Prilogu I. (dio FCL) Uredbi Komisije (EU) br. 1178/2011 ([2]) utvrđuju se zahtjevi u odnosu na helikoptere za osposobljavanje, testiranje i provjere za pilotske dozvole, uključujući zahtjeve za dobivanje privilegija za letenje na prilazima u skladu s pravilima instrumentalnog letenja (IFR) do visine odluke manje od 200 stopa te za osposobljavanje za instrumentalno letenje i osposobljavanje za ovlaštenje za tip.

(2) Uredbom Komisije (EU) br. 965/2012 ([3]) utvrđuju se detaljna pravila za letačke operacije uključujući zahtjeve za operatore da svojim članovima posade osiguraju redovito osposobljavanje i provjeravanje. Ta se uredba izmjenjuje kako bi odražavala najnovije norme Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO) u pogledu operacija u svim vremenskim uvjetima. Izmjene Uredbe (EU) br. 965/2012 osmišljene su tako da predstavljaju sveobuhvatan okvir za IFR prilaženja pri smanjenoj vidljivosti, uključujući za aspekte povezane s osposobljavanjem pilota. Stoga bi odgovarajuće zahtjeve za IFR prilaženja pri smanjenoj vidljivosti iz Uredbe (EU) br. 1178/2011 trebalo izbrisati ili, prema potrebi, zamijeniti upućivanjima na Uredbu (EU) br. 965/2012.

(3) Zbog činjenice da se jednomotorni helikopteri sad certificiraju i za operacije u skladu s pravilima IFR-a, zahtjeve za ovlaštenje za instrumentalno letenje helikoptera trebalo bi revidirati kako bi bili relevantniji za nove tipove helikoptera i kako bi se omogućila veća fleksibilnost u pogledu njihove upotrebe. Ovlaštenja za instrumentalno letenje helikoptera i povezano osposobljavanje trebali bi biti osmišljeni tako da obuhvaćaju instrumentalno letenje na jednomotornim i višemotornim helikopterima te da više ne bude potrebno dodatno osposobljavanje za prelazak s jednomotornog helikopterskog ovlaštenja za instrumentalno letenje u višemotorno ovlaštenje za instrumentalno letenje.

(4) Danas se zahtjevnije odredbe dijela-FCL za osposobljavanje pilota za višepilotne helikoptere primjenjuju i na višepilotne operacije na helikopterima certificiranima za jednopilotne operacije. Kao posljedica tog dodatnog opterećenja, gotovo sve helikopterske operacije u takvim jednopilotnim certificiranim helikopterima obavljaju se u jednopilotnim operacijama, osim ako su višepilotne operacije propisane operativnim zahtjevima. Stoga se gubi sigurnosna korist od letenja s kopilotom. Kako bi se izbjegao taj ishod i postigla veća fleksibilnost, zahtjeve i privilegije za višepilotne operacije na helikopterima trebalo bi revidirati. Trebalo bi utvrditi odgovarajuće zahtjeve kako bi se omogućila sigurna višepilotna operacija na jednopilotnim helikopterima.

([1]) SL L 212, 22.8.2018., str. 1.

([2]) Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

([3]) Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

(5) Budući da su se dosad za helikopterske letove u skladu s IFR-om upotrebljavali samo višemotorni helikopteri, postojeća ovlaštenja za instrumentalno letenje za helikoptere dobivena su u višemotornim helikopterima. Iz tog razloga i uzimajući u obzir buduću upotrebu jednomotornih helikoptera u skladu s IFR-om, trebalo bi donijeti prijelazne odredbe kako bi se osiguralo da piloti koji trenutačno imaju ovlaštenje za instrumentalno letenje za helikoptere mogu koristiti pripadajuću privilegiju i u jednomotornim i u višemotornim helikopterima.

(6) Organizacijama za osposobljavanje trebalo bi dati dovoljno vremena da prilagode svoje programe osposobljavanja.

(7) Uredbu (EU) br. 1178/2011 također bi trebalo izmijeniti kako bi se ispravila određena zastarjela ili netočna unakrsna upućivanja te kako bi se pojasnile određene odredbe.

(8) Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa izradila je nacrt provedbenih pravila i dostavila ga Komisiji zajedno s Mišljenjem br. 2/2021 ([4]) u skladu s člankom 75. stavkom 2. točkama (b) i (c) te člankom 76. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1139.

(9) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem odbora uspostavljenog u skladu s člankom 127. Uredbe (EU) 2018/1139,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) članak 4.c mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) i dalje imaju pravo na produžavanje ili obnavljanje EIR-a u skladu s točkom FCL.825 podtočkom (g) Priloga I. (dio FCL);";

(b) u stavku 1. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) imaju pravo na puno priznavanje za potrebe ispunjavanja zahtjeva za osposobljavanje iz točke FCL.835 točke (c) podtočke 2. podpodtočaka i. i iii. Priloga I. (dio FCL) kad podnose zahtjev za osnovno ovlaštenje za instrumentalno letenje (BIR) u skladu s točkom FCL.835 Priloga I. (dio FCL); i";

(c) u stavku 1. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) i dalje imaju pravo na puno priznavanje kako je utvrđeno za imatelje EIR-a u Prilogu I. (dio FCL).";

(2) umeće se sljedeći članak 4.d:

„Članak 4.d

Prijelazne mjere za privilegije ovlaštenja za instrumentalno letenje za jednomotorne helikoptere

Ne dovodeći u pitanje točku FCL.630.H Priloga I. (dio FCL) ovoj Uredbi, primjenjuje se sljedeće:

1. Ovlaštenja za instrumentalno letenje za helikoptere (IR(H)) izdana u skladu s Prilogom I. (dio FCL) ovoj Uredbi prije 30. listopada 2022. smatraju se IR(H) i za jednomotorne i za višemotorne helikoptere i ponovno se izdaju kao IR(H) pri ponovnom izdavanju dozvole pilota helikoptera iz administrativnih razloga.

2. Podnositeljima zahtjeva koji su prije 30. listopada 2022. započeli osposobljavanje za IR(H) za jednomotorne ili višemotorne helikoptere dopušteno je završiti to osposobljavanje i, u tom slučaju, dobiti IR(H) za jednomotorne i višemotorne helikoptere.";

([4]) https://www.easa.europa.eu/document-library/opinions

(3) umeće se sljedeći članak 4.e:

„*Članak 4.e*

Prijelazne mjere za osposobljavanje, testiranje i provjeru u vezi s višepilotnim operacijama na jednopilotnim helikopterima

1. Države članice mogu odlučiti izdati posebne privilegije za provođenje osposobljavanja, ispita praktične osposobljenosti i provjera stručnosti u višepilotnim operacijama na jednopilotnim helikopterima podnositeljima zahtjeva koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

(a) imaju certifikat instruktora ili ispitivača, ovisno o slučaju, izdan u skladu s Prilogom I.(dio FCL) ovoj Uredbi, uključujući privilegije za osposobljavanje ili ispitivanje, ovisno o slučaju, na relevantnom tipu helikoptera;

(b) završili su osposobljavanje iz točke FCL.735.H (dio FCL);

(c) imaju iskustvo u višepilotnim operacijama na helikopterima na razini prihvatljivoj nadležnom tijelu te države članice.

2. Privilegije izdane u skladu sa stavkom 1. vrijede do 30. listopada 2025. Za produljenje privilegija podnositelji zahtjeva moraju ispuniti zahtjeve iskustva za privilegije instruktora i ispitivača povezane s višepilotnim operacijama na jednopilotnim helikopterima kako je utvrđeno u dijelu FCL.”;

(4) u članku 10.a dodaje se sljedeći stavak 6.:

„6. Organizacije za osposobljavanje pilota koje provode osposobljavanje za IR(H) moraju prilagoditi svoj program osposobljavanja kako bi ga uskladile s Prilogom I. do 30. listopada 2023.”;

(5) Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 30. listopada 2022. Međutim, članak 1. točka 1. primjenjuje se od dana stupanja na snagu.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. prosinca 2021.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

Prilog I. (Dio-FCL) Uredbi (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) točka FCL.010 mijenja se kako slijedi:

(a) definicija pojma „Višepilotne operacije" zamjenjuje se sljedećim:

„Višepilotna operacija znači operacija koja zahtijeva najmanje dva pilota koji koriste suradnju višečlane posade bilo u višepilotnom ili jednopilotnom zrakoplovu.";

(b) definicija pojma „Višepilotni zrakoplovi" zamjenjuje se sljedećim:

„Višepilotni zrakoplovi:

— za avione, znači avioni certificirani za izvođenje operacija s posadom od najmanje dva pilota;

— za helikoptere, zračne brodove i zrakoplove s pogonjenim uzgonom, znači zrakoplov koji je certificiran za izvođenje operacija s minimalnom posadom od najmanje dva pilota ili za koji se zahtijeva izvođenje operacija s najmanje dva pilota u skladu s Uredbom (EU) br. 965/2012.";

(c) definicija pojma „Avion s jednim pilotom" zamjenjuje se sljedećim:

„Jednopilotni zrakoplovi:

— za avione, znači zrakoplov koji je certificiran za izvođenje operacija s jednim pilotom;

— za helikoptere, zračne brodove i zrakoplove s pogonjenim uzgonom, znači zrakoplov koji je certificiran za operacije s jednim pilotom i za koji se ne zahtijeva izvođenje operacija s najmanje dva pilota u skladu s Uredbom (EU) br. 965/2012.";

(2) u točki FCL.060 podtočki (b) podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. kao PIC ili kao kopilot ako u prethodnih 90 dana nije obavio najmanje 3 polijetanja, prilaza i slijetanja kao pilot na zrakoplovu istog tipa ili klase, ili FFS-u koji predstavlja taj tip ili klasu. Navedena 3 polijetanja i slijetanja obavljaju se u višepilotnim ili jednopilotnim operacijama, ovisno o privilegijama koje pilot posjeduje u dozvoli; i";

(3) točka FCL.510.H zamjenjuje se sljedećim:

„**FCL.510.H ATPL(H) – Preduvjeti, iskustvo i priznavanje**

Podnositelji zahtjeva za ATPL(H) moraju:

(a) imati CPL(H);

(b) imati završeno MCC osposobljavanje u skladu s točkom FCL.735.H;

(c) imati minimum 1 000 sati naleta kao pilot helikoptera od čega najmanje:

1. 350 sati u višepilotnim operacijama na helikopterima;

2. i. 250 sati kao PIC; ili

ii. 100 sati kao PIC i 150 kao PIC pod nadzorom; ili

iii. 250 sati kao PIC pod nadzorom na višepilotnim helikopterima. U tom slučaju, privilegije ATPL(H) ograničene su na višepilotne operacije, sve dok se ne naleti 100 sati kao PIC;

3. 200 sati rutnog letenja od čega najmanje 100 sati mora biti kao PIC ili PIC pod nadzorom;

4. 30 sati instrumentalnog naleta od čega najviše 10 sati može biti instrumentalni nalet na zemlji; i

5. 100 sati noćnog letenja kao PIC ili kopilot.

Od 1 000 sati naleta, maksimalno 100 sati smije biti završeno u FSTD-u, od čega maksimalno 25 sati smije biti na FNPT-u.

(d) Priznaje se nalet na avionima do 50 % naleta potrebnog u podtočki (c).

(e) Iskustvo zahtijevano u podtočki (c) mora biti stečeno prije ispita praktične osposobljenosti za ATPL(H);

(f) Podnositeljima zahtjeva za ATPL(H) priznaje se cjelovito osposobljavanje u podtočki (b) ako ispunjavaju uvjete iz točke FCL.720.H podtočke (a) podpodtočke 2. podpodpodtočke ii. i dodatno su prošli osposobljavanje u ATO-u kako bi zadovoljili propisani standard za uspješno završen tečaj u skladu s točkom FCL.735.H.";

(4) točka FCL.605 zamjenjuje se sljedećim:

„**FCL.605 IR – Privilegije i uvjeti**

(a) Privilegije

Privilegije imatelja IR-a su da upravlja zrakoplovom u skladu s IFR-om, uključujući operacije PBN, s minimalnom visinom odluke od:

1. najmanje 200 stopa (60 m);

2. manje od 200 stopa (60 m), pod uvjetom da su za to ovlašteni u skladu s Prilogom V. (Dio-SPA) Uredbi (EU) br. 965/2012.

(b) Uvjeti

1. Imatelji IR koriste svoje privilegije u skladu s uvjetima propisanim u Dodatku 8. ovom Prilogu.

2. Kako bi koristili privilegije kao PIC pod pravilima instrumentalnog letenja višepilotnih helikoptera, imatelji IR(H) moraju naletjeti najmanje 70 sati instrumentalnog naleta od čega najviše 30 sati može biti instrumentalni nalet na tlu.";

(5) točka FCL.620 IR zamjenjuje se sljedećim:

„**FCL.620 IR — Ispit praktične osposobljenosti**

Podnositelji zahtjeva za IR moraju uspješno položiti ispit praktične osposobljenosti u skladu s Dodatkom 7. ovom Prilogu kako bi dokazali sposobnost izvođenja relevantnih procedura i manevara sa stupnjem kompetencije koja odgovara danim privilegijama.";

(6) iza naslova „ODJELJAK 2 – Specifični zahtjevi za kategoriju aviona" umeće se sljedeća točka FCL.620.A:

„**FCL.620.A IR(A) – Ispit praktične osposobljenosti**

(a) Za višemotorni IR(A), ispit praktične osposobljenosti mora biti obavljen na višemotornom avionu. Za jednomotorni IR(A), ispit praktične osposobljenosti mora biti obavljen na jednomotornom avionu. Višemotorni avion s centralnim potiskom smatra se jednomotornim avionom za potrebe ove podtočke.

(b) Podnositeljima zahtjeva koji su položili ispit praktične osposobljenosti za IR(A) za višemotorne avione u jednopilotnom višemotornom avionu za koji je potrebno ovlaštenje za klasu daje se i IR(A) za jednomotorne avione za ovlaštenja za klasu ili tip jednomotornih aviona koja imaju."

(7) točka FCL.630.H zamjenjuje se sljedećim:

„**FCL.630.H IR(H) – Proširenje privilegija IR(H) na druge tipove helikoptera**

Osim ako je drukčije navedeno u podacima o operativnoj prikladnosti utvrđenima u skladu s Prilogom I. (dio 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012, imatelji IR(H)-a koji žele proširiti svoje IR(H) privilegije na druge tipove helikoptera moraju, osim relevantnog tečaja osposobljavanja za tip, završiti u ATO-u 2 sata letačkog osposobljavanja u relevantnom tipu samo po instrumentima u skladu s IFR-om koji se mogu izvoditi na FFS-u ili FTD-u koji na odgovarajući način predstavlja relevantni tip za IFR operacije.";

(8) iza naslova „ODJELJAK 4 – Specifični zahtjevi za kategoriju zračnih brodova” umeće se sljedeća točka FCL.620.As:

„**FCL.620.As IR(As) – Ispit praktične osposobljenosti**

Za višemotorni IR(As), ispit praktične osposobljenosti mora biti obavljen u višemotornom zračnom brodu. Za jednomotorni IR(As), ispit praktične osposobljenosti mora biti obavljen u jednomotornom zračnom brodu.”;

(9) u točki FCL.725 podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Jednopilotne i višepilotne operacije

1. Pilotu koji već posjeduje ovlaštenje za tip zrakoplova, s privilegijom za jednopilotne ili višepilotne operacije, priznaje se da ispunjava uvjete teorijskog znanja kad podnese zahtjev za dodavanje privilegije za drugu vrstu operacije na istom tipu zrakoplova.

2. Takav pilot mora dovršiti dodatno letačko osposobljavanje za drugu vrstu operacije na relevantnom tipu u skladu s dodatkom 9. ovom Prilogu, osim ako je drukčije navedeno u podacima o operativnoj prikladnosti utvrđenima u skladu s Prilogom I. (dio 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012. To se osposobljavanje mora dovršiti u bilo kojem od sljedećih:

   i. ATO;

   ii. organizacija na koju se primjenjuje Prilog III. (dio ORO) Uredbi (EU) br. 965/2012 i koja ima pravo provoditi takvo osposobljavanje na temelju odobrenja ili, u slučaju jednopilotnih helikoptera, izjave.

3. Osim za jednopilotne helikoptere, vrsta operacije unosi se u dozvolu.

4. U slučaju jednopilotnih helikoptera primjenjuje se sljedeće:

   i. u slučaju kada je ispit praktične osposobljenosti ili provjera stručnosti za ovlaštenje za tip nekompleksnog jednopilotnog helikoptera završen samo u višepilotnim operacijama, ograničenje ovlaštenja za tip na višepilotne operacije upisuje se u dozvoli. Taj se upis briše kad podnositelj zahtjeva završi provjeru stručnosti koja je uključivala elemente potrebne za jednopilotnu operaciju navedene u Dodatku 9. ovom Prilogu.

   ii. U svim drugim slučajevima vrsta operacije ne upisuje se u dozvolu. Pilot ima pravo koristiti privilegije ovlaštenja za tip:

      (A) u jednopilotnoj operaciji, ako su ispit praktične osposobljenosti ili provjera stručnosti:

         1. završeni u jednopilotnoj operaciji; ili

         2. završeni u višepilotnoj operaciji i sadržavali su dodatne elemente za jednopilotne operacije, kako je navedeno u Dodatku 9. ovom Prilogu;

      (B) u višepilotnoj operaciji pod svim sljedećim uvjetima:

         1. pilot ispunjava zahtjeve iz točkeFCL.720.H podtočke (a) podpodtočke (2);

         2. privilegije se koriste samo u skladu s Prilogom III. (Dio-ORO) Uredbi (EU) br. 965/2012;

         3. Ispit praktične osposobljenosti ili provjera stručnosti obavljeni su u višepilotnoj operaciji.”;

(10) točka FCL.720.H mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Osim ako nije drugačije definirano u podacima o operativnoj prikladnosti uspostavljenim u skladu s Prilogom I. (dijelom 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012, podnositelj zahtjeva za prvo ovlaštenje za tip helikoptera mora ispuniti sljedeće zahtjeve iskustva i preduvjete za izdavanje relevantnog ovlaštenja:”;

(b) podtočka (a) mijenja se kako slijedi:

1. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Višepilotni helikopter. Prije početka tečaja osposobljavanja za ovlaštenje podnositelj zahtjeva za ovlaštenje za tip višepilotnog helikoptera mora:";

2. u podpodtočki 2. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. imati najmanje 500 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama na bilo kojoj kategoriji zrakoplova.";

3. u podpodtočki 2. briše se podpodpodtočka iii.;

(c) u podtočki (b) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Podnositelj zahtjeva koji je završio ATP(H)/IR, ATP(H), CPL(H)/IR ili CPL(H) integrirani tečaj i koji ne udovoljava zahtjevima iz podtočke (a) podpodtočke 1. ima pravo pohađati tečaj osposobljavanja za ovlaštenje za tip višepilotnog helikoptera i dobiva ovlaštenje za tip s privilegijom ograničenom na funkciju samo kao kopilot. Ograničenje se uklanja čim pilot ispuni sve sljedeće uvjete:";

(d) u podtočki (c) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Višemotorni helikopteri. Podnositelj zahtjeva za izdavanje prvog ovlaštenja za tip višemotornog helikoptera mora:";

(11) u točki FCL.905.TRI, podtočka (a) podpodtočka 5. mijenja se kako slijedi:

(a) podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. osposobljavanje za MCC, pod uvjetom da ima 350 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova."

(b) podpodpodtočka iii. briše se;

(12) u točki FCL.910.TRI podtočka (c) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Za proširenje privilegija TRI(H) s jednopilotnih na višepilotne privilegije na istom tipu jednopilotnih helikoptera imatelj mora mati najmanje 350 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova ili imati najmanje 100 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama na određenom tipu u posljednje dvije godine.";

(b) nova podpodtočka 3. dodaje se kako slijedi:

„3. Prije nego što se privilegije TRI(H) prošire s jednopilotnih helikoptera na višepilotne helikoptere, imatelj mora ispunjavati uvjete iz točke FCL.915.TRI podtočke (d) podpodtočke 3."

(13) u točki FCL.915.TRI podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) za TRI(H) mora imati:

1. za TRI(H) certifikat za jednopilotne jednomotorne helikoptere, ili:

i. 250 sati kao pilot na helikopterima; ili

ii. FI(H) certifikat;

2. za TRI(H) certifikat za jednopilotne višemotorne helikoptere, ili:

i. 500 sati kao pilot helikoptera, uključujući 100 sati kao PIC na jednopilotnim višemotornim helikopterima; ili

ii. FI(H) certifikat i 100 sati naleta kao pilot na višemotornim helikopterima;

3. za TRI(H) certifikat za višepilotne helikoptere, 1 000 sati naleta kao pilot na helikopterima i imati ili 350 sati u višepilotnim operacijama na bilo kojoj kategoriji zrakoplova ili 100 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama na tipu za koji se traži TRI(H) certifikat;";

(14) u točki FCL.915.IRI podtočki (b) podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. za podnošenje zahtjeva za privilegije za provođenje osposobljavanja u višemotornim helikopterima, ispuniti zahtjeve iz točke FCL.910.TRI podtočke (c) podpodtočke 1. i točke FCL.915.TRI podtočke (d) podpodtočke 2.;";

(15) u točki FCL.905.SFI podtočki (d) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. MCC osposobljavanje, pod uvjetom da je obavio najmanje 350 sati naleta kao pilot u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova.";

(16) u točki FCL.915.SFI podtočka (e) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. za slučaj višepilotnih helikoptera, najmanje 1 000 sati letačkog iskustva kao pilot na helikopterima, uključujući najmanje 350 sati u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova;";

(b) podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. za slučaj jednopilotnih jednomotornih helikoptera, 250 sati kao pilot na helikopterima;";

(c) nova podpodtočka 5. dodaje se kako slijedi:

„5. za slučaj jednopilotnih helikoptera u višepilotnim operacijama, najmanje 350 sati u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova.";

(17) u točki FCL.915.MCCI podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) imati najmanje:

1. za slučaj aviona, zračnih brodova i zrakoplova s pogonjenim uzgonom, 1 500 sati letačkog iskustva kao pilot u višepilotnim operacijama, od čega najmanje 350 sati na odgovarajućoj kategoriji zrakoplova;

2. za slučaj helikoptera, 1 000 sati letačkog iskustva kao pilot u višepilotnim operacijama, od čega je najmanje 350 sati na helikopterima.";

(18) u točki FCL.1005.TRE podtočki (b) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. provjeri stručnosti za produljenje ili obnavljanje IR, ako TRE(H) ima valjani IR(H);";

(19) u točki FCL.1010.TRE podtočki (b) podpodtočka 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Prije proširenja privilegija TRE(H) s jednopilotnih operacija na višepilotne operacije na istom tipu helikoptera, imatelj mora imati bilo:

i. najmanje 100 sati u višepilotnim operacijama na tom tipu; ili

ii. najmanje 350 sati u višepilotnim operacijama na bilo kojoj kategoriji zrakoplova.";

(20) u točki FCL.1010.SFE podtočka (b) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočke 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

„3. za slučaj višepilotnih helikoptera, moraju imati najmanje 1 000 sati naleta kao piloti višepilotnih helikoptera;

4. za slučaj jednopilotnih helikoptera u višepilotnim operacijama, moraju imati najmanje 350 sati u višepilotnim operacijama u bilo kojoj kategoriji zrakoplova;";

(b) nova podpodtočka 5. dodaje se kako slijedi:

„5. za prvo stjecanje SFE certifikata, prošli su najmanje 50 sati osposobljavanja na simulatoru u ulozi TRI(H) ili SFI(H) na odgovarajućem tipu.";

(21) u Odjeljku I. Dodatka 3., točka 9. zamjenjuje se sljedećim:

„9. Po završetku odgovarajućeg letačkog osposobljavanja, podnositelj zahtjeva mora pristupiti CPL(H) ispitu praktične osposobljenosti ili na višemotornom ili na jednomotornom helikopteru i IR provjeri praktične osposobljenosti na IFR certificiranom helikopteru."

(22) Odjeljak B. Dodatka 6. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. IR(H) tečaj mora sadržavati najmanje 55 sati instrumentalnog naleta s instruktorom, od čega:

(a) do 20 sati može biti instrumentalni nalet na uređaju na FNPT-u I (H) ili (A). Navedenih 20 sati naleta osposobljavanja na FNPT-u I (H) ili (A) može se zamijeniti s 20 sati naleta osposobljavanja za IR(H) na avionu koji je odobren za ovaj tečaj; ili

(b) do 40 sati može biti instrumentalni nalet na FTD-u 2/3, FNPT-u II/III ili FFS-u helikoptera.

Osposobljavanje za instrumentalno letenje mora uključivati najmanje 10 sati na IFR certificiranom helikopteru.";

(b) briše se točka 8.;

(c) točka 9.1. postaje „8.1.";

(d) točka 9.2. postaje „8.2.";

(e) točka 9.3. postaje „8.3.";

(f) točka 10. postaje „9.", a njezina podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) postupke i manevre za IFR operacije u normalnim, izvanrednim i prinudnim uvjetima leta, pokrivajući najmanje:

— prijelaz s vizualnog na instrumentalni let tijekom polijetanja,

— standardne instrumentalne odlaske i prilaze,

— rutne IFR postupke,

— postupke za krug čekanja,

— instrumentalne prilaze do određenih minimuma,

— postupke prekinutog prilaza,

— slijetanja poslije instrumentalnog prilaza, uključujući niski krug;";

(23) U Dodatku 8. odjeljak B. zamjenjuje se sljedećim:

„B. **Helikopteri**

Priznaje se samo ako imatelji dozvole produljuju ili obnavljaju IR privilegije za jednopilotne helikoptere, ovisno što je odgovarajuće.

Ako se provodi ispit praktične osposobljenosti ili provjera stručnosti, uključujući IR, i imatelji dozvola imaju valjano:	Priznavanje je valjano za IR dio u provjeri stručnosti za:
ovlaštenje za tip višepilotnog helikoptera (MPH)	jednopilotni helikopter (SPH) istog tipa, uključujući privilegije za jednopilotne operacije (*)
ovlaštenje za tip jednopilotnog helikoptera (SPH), in multi-pilot operations	privilegije za jednopilotne operacije u istom tipu (*)

(*) Ako su unutar posljednjih 12 mjeseci obavljena najmanje tri IFR odlaska i prilaza korištenjem privilegija za PBN, uključujući jedan RNP APCH prilaz (može biti prilaz putem točke u prostoru (Point in Space, PinS)) na SP tipu helikoptera u SP operacijama.".

(24) Dodatak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) odjeljak A. mijenja se kako slijedi:

1. naslov ispred točke 13. i točka 13. zamjenjuju se sljedećim:

„SPECIFIČNI ZAHTJEVI ZA ISPIT PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI/PROVJERU STRUČNOSTI ZA OVLAŠTENJE ZA TIP VIŠEPILOTNOG ZRAKOPLOVA, ZA TIP JEDNOPILOTNOG ZRAKOPLOVA KAD SE NJIME UPRAVLJA U VIŠEPILOTNIM OPERACIJAMA, ZA MPL I ZA ATPL

13. Ispit praktične osposobljenosti za višepilotni zrakoplov ili za jednopilotni zrakoplov kojim se upravlja u višepilotnim operacijama izvodi se u višepilotnom okruženju. Drugi podnositelj zahtjeva ili drugi kvalificirani pilot za taj tip može imati funkciju drugog pilota. Ako se koristi zrakoplov, drugi je pilot ispitivač ili instruktor.";

2. u točki 15. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„15. Sljedeće dijelove ispitivač posebno provjerava za podnositelje zahtjeva za ATPL ili ovlaštenje za tip višepilotnog zrakoplova ili za višepilotne operacije u jednopilotnom zrakoplovu koji obuhvaćaju dužnosti PIC-a, bez obzira na to imaju li podnositelji zahtjeva funkciju PF-a ili PM-a:";

(b) odjeljak B mijenja se kako slijedi:

1. točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. U slučaju višepilotnih i jednopilotnih složenih aviona visokih performansi, podnositelji zahtjeva moraju položiti sve sekcije ispita praktične osposobljenosti ili provjere stručnosti. Ako podnositelji zahtjeva padnu više od pet dijelova, moraju ponovno polagati cijeli ispit ili provjeru. Podnositelji zahtjeva koji padnu do pet dijelova moraju ponovno polagati dijelove koje nisu položili. Ako podnositelji zahtjeva kod ponovnog polaganja ispita ili provjere ne polože neki dio, uključujući one koje su položili u prethodnom pokušaju, moraju ponovno polagati cijeli ispit ili provjeru.";

2. u točki 6., u tablici nakon podtočke (j) riječi „*Opće napomene:* Posebni zahtjevi za produljenje ovlaštenja za tip za instrumentalne prilaze na visinu odluke manju od 200 ft (60 m) tj. operacije CAT II/III." ispred naslova „Sekcija 6.", sljedeća Sekcija 6. i riječi „*NAPOMENA:* Operacije CAT II/III provode se u skladu s odgovarajućim zahtjevima zračnog prometa." iza sekcije 6. brišu se.

(c) u Odjeljku C. iza točke 12. dodaju se sljedeći naslov i točka 13.:

„JEDNOPILOTNI HELIKOPTERI

13. Podnositelji zahtjeva za izdavanje, produljenje ili obnavljanje ovlaštenja za tip jednopilotnog helikoptera moraju:

(a) ako se traže privilegije za jednopilotne operacije, položiti ispit praktične osposobljenosti ili provjeru stručnosti u jednopilotnoj operaciji;

(b) ako se traže privilegije za višepilotne operacije, položiti ispit praktične osposobljenosti ili provjeru stručnosti u višepilotnoj operaciji;

(c) ako se traže i jednopilotne i višepilotne privilegije, položiti ispit praktične osposobljenosti ili provjeru stručnosti u višepilotnoj operaciji i dodatno sljedeće manevre i postupke u jednopilotnoj operaciji:

1. za jednomotorne helikoptere: 2.1. polijetanje i 2.6. i 2.6.1. snižavanje u autorotaciji i slijetanje iz autorotacije;

2. za višemotorne helikoptere: 2.1. polijetanje i 2.4. i 2.4.1. otkaz motora neposredno prije i ubrzo nakon TDP-a;

3. za IR privilegije, uz točku 1. ili 2., ovisno o slučaju, jedan prilaz iz sekcije 5., osim ako su ispunjeni kriteriji iz Dodatka 8. ovom Prilogu;

(d) kako bi se uklonilo ograničenje za višepilotne operacije iz ovlaštenja za tip nekompleksnog jednopilotnog helikoptera, položiti provjeru stručnosti koja uključuje manevre i postupke iz podtočke (c) podpodtočke 1. ili 2., ovisno o slučaju.";

(d) odjeljak D. mijenja se kako slijedi:

1. u točki 6. brišu se podtočke (a), (b) i (c);

2. iza točke 6. umeće se sljedeća podtočka 6.a:

„6.a Dijelovi sekcije označeni zvjezdicom (*) izvode se isključivo prema instrumentima. Ako ti uvjeti nisu zadovoljeni na ispitu praktične osposobljenosti ili provjeri stručnosti, ovlaštenje za tip bit će ograničeno samo na VFR.";

3. u tablici iza točke 8. briše se sekcija 6., a sekcija 7. zamjenjuje se sljedećim:

„SEKCIJA 6. — Dodatna oprema								
6.	Upotreba dodatne opreme		P	→	→"			

(e) odjeljak E. mijenja se kako slijedi:

1. u točki 6. brišu se podtočke (a), (b) i (c).

2. iza točke 6. umeće se sljedeća nova točka 6.a.:

„6.a Dijelovi sekcije označeni zvjezdicom (*) izvode se isključivo prema instrumentima. Ako ti uvjeti nisu zadovoljeni na ispitu praktične osposobljenosti ili provjeri stručnosti, ovlaštenje za tip bit će ograničeno samo na VFR.";

3. u tablici iza točke 8. briše se sekcija 6., a sekcija 7. zamjenjuje se sljedećim:

„SEKCIJA 6. – Dodatna oprema								
6.	Upotreba dodatne opreme		P	→"				